

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Kernopgave 1: Veilig & Inclusief Sliedrecht.....	5
Kernopgave 2: Ruimtelijke vernieuwing.....	8
Kernopgave 3: Ondernemend & betrokken Sliedrecht.....	10
Randvoorwaarde: Slagvaardige organisatie.....	12
Financieel perspectief	14
Bandbreedte meerjarenraming.....	20
Uitgangspunten	23

Inleiding

In de Kadernota 2021, getiteld 'Koers 2030: groei en ontwikkeling, hebben we met elkaar de ambities, maatschappelijke opgaven en vraagstukken en de strategische kaders voor de verdere groei en ontwikkeling van Sliedrecht tot 2030 vastgelegd. Met Koers 2030 en het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 als basis, is het collegewerkprogramma in oktober 2022 tot stand gekomen. Na een beleidsarme Kaderbrief 2023 is de Kadernota 2024 de eerste inhoudelijke Kadernota na het tot stand komen van het collegewerkprogramma.

Zoals in het collegewerkprogramma verwoord, bouwen we door aan Koers 2030. Met de uitdagingen waar we mee te maken hebben en nog op ons afkomen zijn groei en ontwikkeling noodzakelijk om de karakteristieke kwaliteiten van Sliedrecht ten volle te (blijven) benutten. De ambities die we hebben, maken we waar door uitvoering te geven aan de drie eerder vastgestelde kernopgaven en de daaraan gekoppelde randvoorwaarde:

Externe ontwikkelingen

Externe ontwikkelingen hebben impact op onze gemeente, de werkzaamheden die we uitvoeren en de ambities die we willen verwezenlijken. De afgelopen jaren hebben we te maken gehad met onder andere de coronapandemie, de oorlog in Oekraïne, tekorten in de zorg, een tekort aan passende woningen, krapte op de arbeidsmarkt, de vluchtelingen crisis en de sterke inflatie. We weten ook dat (de gevolgen van) een aantal van deze ontwikkelingen doorwerken in 2024 en verder. Ook zien we in de toekomst ontwikkelingen op ons afkomen, zoals de dubbele vergrijzing, een toename van de kansengelijkheid en het dreigende tekort in financiering door het Rijk vanaf 2027.

Sliedrecht in 2024

De ontwikkeling van Sliedrecht richting 2030 gaat dan ook niet zonder slag of stoot. Hoewel deze kadernota voornamelijk in het teken staat van 2024, is het van belang om ook vooruit te kijken richting 2027 (en verder). Ondanks de externe ontwikkelingen blijven de jaren 2024 en 2025 met een positief resultaat sluiten. De jaren 2026 en 2027 schetsen een ander beeld, waarbij 2027 een fors negatief resultaat laat zien.

Financieel beeld Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027
Meerjarenperspectief Begroting 2023	25	56	40	-747
Reeds vastgestelde mutaties	-549	-665	-707	-1.051
Startpositie Kadernota 2024	-524	-609	-667	-1.798
Loon- en prijsontwikkelingen	55	-35	14	14
Verbonden partijen	-1.779	-1.849	-1.708	-1.432
Ontwikkelingen en knelpunten	-27	220	529	529
Tussentelling Kadernota 2024	-1.751	-1.664	-1.165	-889
Koers 2030	2.300	2.300	700	0
Kadernota 2024	25	27	-1.132	-2.687

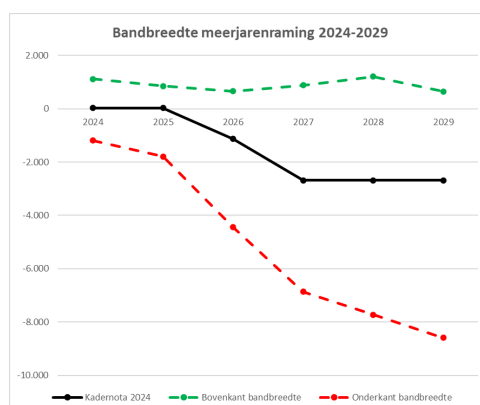
Door alle mutaties daalt het exploitatie saldo, hierdoor is er minder ruimte om middelen toe te voegen aan de reserve Koers 2030, in onderstaande tabel is het effect hiervan weergegeven:

Reserve koers 2030	2024	2025	2026	2027
Storting reserve Koers 2030 (Begroting 2023)	2.500	4.200	700	0
Verlaging storting reserve Koers 2030 (Kadernota 2024)	-2.300	-2.300	-700	0
Aangepaste storting Reserve koers 2030	200	1.900	0	0

In 2024 kan er nog € 0,2 miljoen worden toegevoegd aan de reserve Koers 2030 en in 2025 nog € 1,9 miljoen. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2022 wordt voorgesteld om het voordelig jaarrekeningresultaat toe te voegen aan de reserve Koers 2030. Dit zorgt voor een eenmalige dotatie aan de reserve Koers 2030 die niet was voorzien. Bij de Nota Reserves en Voorzieningen is voorgesteld vrije reserves te storten in de reserve Koers 2030 (€ 3,7 miljoen). Per saldo resteert er daarmee een hogere stand van de reserve Koers 2030, dan bij de Begroting 2023 (incl. collegewerkprogramma).

De context van de meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting bevat de beste inschatting van de benodigde middelen om de geformuleerde doelstellingen te kunnen realiseren. Deze inschatting is gebaseerd op diverse aannames. Sinds de cyclus van 2022 werken we met bandbreedten. Hierdoor ontstaat er beter inzicht in hoe groot de mogelijke afwijking is als de aannames in de werkelijkheid anders uitpakken. Dit blijft natuurlijk allemaal indicatief.

In de bandbreedte komen de jaren 2022 en 2023 niet naar voren. Het rekeningresultaat in 2022 is miljoenen positief en voor 2023 ontstaat na de 1^e Tussenrapportage 2023 een tekort van € 0,7 miljoen. Wanneer je dit allemaal met elkaar combineert dan ontstaat een complex beeld en daarmee een complexe uitdaging.

Voor zover het mogelijk is hier een grote lijn uit op te maken is dat de volgende: Op de korte termijn is er financiële ruimte (in de reserves en (deels) in de exploitatie). Op de korte termijn is de uitdaging daarmee niet allereerst financieel, maar is het veel meer de uitdaging om personeel te vinden voor alle voorgenomen activiteiten. Op de langere termijn (vanaf 2026) is er ook een grote financiële uitdaging.

De financiële uitdaging

De meerjarenbegroting 2023-2026 was voor alle jaarschijven positief. Op dat moment was bekend (en is ook benoemd) dat 2027 niet zou gaan sluiten, maar dat jaar lag 'buiten het document'. In de Kadernota 2024 komt de financiële uitdaging volledig in beeld in de meerjarenbegroting. We volgen reeds langere tijd (o.a. met behulp van de bandbreedten) de financiële situatie op de langere termijn.

Deze bandbreedte laat zien dat er ook nu nog scenario's zijn waarbij harde financiële maatregelen niet nodig zijn. Er zijn echter ook scenario's die nog veel negatiever uitpakken dan de meerjarenbegroting nu laat zien. De positieve scenario's zijn onder andere gebaseerd op het gegeven dat het

gemeentefonds in 2026 € 3 miljard lager is dan in 2025, maar dat de bijbehorende taken exact gelijk zijn. De spelregels van de financiële verhoudingswet zeggen dat het Rijk hierin moet voorzien. Tot op heden vult het Rijk dit in met de volgende uitspraak:

In het coalitieakkoord is opgenomen dat bij het uitwerken van een nieuwe financieringssysteem, de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Op gemeentelijk niveau wordt in samenspraak met de VNG welke mogelijkheden er zijn qua modernisering en uitbreiding van het belastinggebied, waarbij op basis van de uitkomsten een eventueel wetgevingstraject in gang wordt gezet (citaat Voorjaarsnota 2023).

Er bestaat de nodige scepsis of dat dit er toe zal leiden dat gemeenten € 3,0 miljard extra opbrengsten kunnen genereren. Tegelijkertijd staat het Rijk voor een scala aan uitdagingen, waardoor het ook niet in de lijn der verwachting ligt dat er alsnog structureel € 3,0 miljard wordt toegevoegd in het gemeentefonds. Deze situatie stelt alle gemeenten voor het volgende dilemma: wachten op het Rijk en zelf nog geen maatregelen nemen, of vanuit de verantwoording die je hebt om je huishoudboekje op orde te houden maatregelen gaan nemen / voorbereiden.

Ook in Sliedrecht staan we voor deze afweging. We kiezen voor een proces dat ons in staat stelt om bij de Kadernota 2025 en vervolgens bij de Kadernota 2026 besluiten te kunnen voorstellen die leiden tot een sluitende meerjarenbegroting. Dit omdat we in het CWP hebben vastgelegd dat we aan het eind van de periode in 2026 ook een structureel sluitende meerjarenraming willen hebben. Nog een jaar afwachtend niets doen leidt er toe dat er in 2026 (als het Rijk niet over de brug komt) alleen met draconische maatregelen gekomen kan worden tot een sluitende begroting.

Parallel aan dit proces blijven we ons inspannen om bij het Rijk passende financiering voor de taken die we hebben af te dwingen. Enerzijds via de VNG voor de omvang van het gemeentefonds. Anderzijds ook samen met de andere instellingsgemeenten, zoals Ermelo in het vervolg op de herijking van het gemeentefonds.

Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken van deze kadernota wordt per kernopgave en randvoorwaarde uiteengezet hoe we de ambities uit Koers 2030 en het collegewerkprogramma in 2024 (verder) ten uitvoer brengen. Dat gebeurt op inhoud aan de hand van de speerpunten die per kernopgave en randvoorwaarde gelden. De kadernota wordt afgesloten met het hoofdstuk 'Financieel Perspectief' waarin de financiële vertaling wordt gemaakt van de inhoudelijke beleidsvoornemens en ontwikkelingen uit de kadernota.

Afsluitend

Vooruitkijkend richting 2030, werken we hard met elkaar om onze ambities te bereiken, zonder dat daarbij het Sliedrecht van nu uit het oog te verliezen. Er is nog genoeg te doen om Sliedrecht, inclusiever, mooier, levendiger, groener en toegankelijker te maken. Onderweg komen we hordes tegen, die we de ene keer overwinnen en de andere keer moeten omzeilen. Deze hordes maken we bespreekbaar en met elkaar houden we koers op 2030.

Kernopgave 1: Veilig & Inclusief Sliedrecht

Inleiding

Het Sociaal Domein kent op dit moment vele uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan de dubbele vergrijzing, kansenongelijkheid, tekorten in de zorg, de vluchtelingen crisis, de energiecrisis en de hoge inflatie. Uitdagingen waar we ook in 2024 mee te maken zullen hebben. Als we in toekomst een veilig en inclusief Sliedrecht willen zijn en blijven en onze inwoners de juiste ondersteuning willen kunnen blijven bieden, zullen we onze werkwijze op bepaalde punten moeten aanpassen.

In 2024 werken we samen verder aan inclusieve en veilige buurten met veerkrachtige inwoners, die voor zichzelf en voor elkaar zorgen. Zo zorgen we voor een blijvend krachtige sociale structuur, zodat we de inwoners die het écht nodig hebben, (tijdelijk) passende ondersteuning kunnen bieden.

We maken werk van een veerkrachtige samenleving

Tegenslagen in het leven worden snel opgelost met individuele hulp- en ondersteuning, waarbij we geneigd zijn om alledaagse problemen te 'problematiseren'. Door al deze ontwikkelingen zien we een continu stijgende vraag naar ondersteuning, zien we dat de uitgaven binnen het Sociaal Domein blijven groeien en dat de houdbaarheid hiervan steeds meer onder druk staat. Een verandering in 'mindset' lijkt noodzakelijk, de individuele benadering moet omgebogen worden naar een systeem- en contextgerichte benadering, waarbij we het leven weer meer gaan normaliseren. We moeten met een brede blik kijken naar onze inwoners en vooral ook zien wat er wél kan, vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid.

De grote groei van de vraag naar ondersteuning binnen de Wmo wordt onder andere veroorzaakt door de dubbele vergrijzing in combinatie met de beweging 'langer thuis wonen'. Daarnaast wonen er door de veranderingen in de GGZ steeds meer inwoners met psychische klachten thuis, waardoor een toenemende vraag naar begeleiding zichtbaar is. Naast deze ontwikkelingen, zorgt ook de krapte op de arbeidsmarkt voor uitdagingen. Deze krapte heeft invloed op de beschikbaarheid van onder andere het collectief vervoer en de huishoudelijke ondersteuning. In een poging om de groei aan maatwerkindicaties te dempen, gaan we inzetten op 'Wmo naar de voorkant'. We gaan voor een deel van de Wmo voorzieningen een voorliggend aanbod organiseren vanuit het Bonkelaarhuis. Doordat de voorzieningen in het lokale veld worden gepositioneerd, kan de verbinding met lokale partijen sneller gezocht en geborgd worden. Door het aanbod op deze manier in te richten kunnen we voorkomen dat onnodig wordt opgeschaald, maar bieden we ook perspectief om sneller af te kunnen schalen binnen het lokale netwerk.

Een risico binnen de Wmo is de onzekerheid over het resultaatgericht indiceren, waar ons inkoopmodel op is gebaseerd. Deze systematiek is door de Centrale Raad van Beroep bestempeld als strijdig met het rechtszekerheidsbeginsel. In de Drechtsteden hebben we een model waarin deze rechtszekerheid beter is geborgd, maar formeel is een wetswijziging nodig om het model van resultaatgericht indiceren mogelijk te maken. Indien de Drechtsteden, wanneer er geen wetswijziging komt, terug moeten naar de oude inkoopsystematiek, betekent dit naar verwachting een forse kostenstijging.

Ook de toenemende kosten binnen de jeugdhulp blijven een belangrijk aandachtspunt. Ondanks dat kinderen in Nederland tot de gelukkigste ter wereld horen, blijft de vraag naar ondersteuning groeien. Daarom blijven we investeren op preventie en zetten we in op beter monitoren van de ontwikkelingen in de jeugdhulp. We gaan de preventieve aanpak van het jongerenwerk door ontwikkelen en nadrukkelijker verbinden met (sport)verenigingen en de (rookvrije) speelvoorzieningen in de wijk. Kinderen kunnen op spelende en sportende wijze van elkaar kunnen leren 'in het normale leven' in de buurt, wijk of op een (sport)vereniging. Hierdoor doen ze vaardigheden op, waar ze ook de rest van hun leven plezier van hebben. De bekostiging van de brede regeling combinatiefunctionarissen verandert, waardoor er gekeken moet worden of de hernieuwde voorwaarden nog steeds passen bij de huidige invulling van de combinatiefunctionarissen. De inzet van de functionarissen moet gebaseerd worden op lokale beleidskaders, zoals het Lokaal Sportakkoord. Op deze manier zetten we nog meer in op de verbinding tussen sport, cultuur, welzijn en onderwijs. Om goed voorbereid te zijn op de consequenties van het Toekomstscenario Kind -en Gezinsbescherming, werken we in Sliedrecht

nauw samen met de Gecertificeerde Instellingen (GI's) in de pilot 'Jeugdbeschermers naar de voorkant'. De GI's wijzen binnen hun organisatie een (aantal) vaste jeugdbeschermer(s) aan, die specifiek voor Sliedrecht werken en optrekken met de jeugdprofessionals in het Bonkelaarhuis, zodat er samen – vanuit ieders verantwoordelijkheid – gewerkt kan worden aan casussen in lijn met de uitgangspunten van Veilig Opgroeien is Teamwerk.

We verstevigen het 'normale leven' door verbinding aan te brengen tussen gezondheid, sport, welzijn en onderwijs

We willen het 'normale leven' verstevigen door een stevigere verbinding aan te brengen tussen gezondheid, sport, welzijn en onderwijs. De regeling Brede SPUK biedt ons kansen om dit goed vorm te geven en uitvoering te geven aan de landelijke afspraken die gemaakt zijn in het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Hierdoor zetten we stevig en meer in samenhang in op preventie, gezonde leefstijl en een gezonde, inclusieve sociale en fysieke leefomgeving. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen Sliedrecht is hier nadrukkelijk ook aandacht voor. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van Integraal Kindcentrum (IKC) Valkweg, waar naast de school onder andere een gebruiksvriendelijke sportzaal met ontmoetingsruimtes wordt gerealiseerd in een wijk waar de gezondheidsachterstanden groot zijn. Met de komst van het IKC zien we kansen om meer verbindingen te leggen in de wijk. De voorbereidende werkzaamheden hiervoor worden in 2024 afgerond. We vinden het belangrijk om inwoners meer te activeren tot sport en bewegen. We maken in 2024 een start met het onderzoeken van de mogelijkheden voor een lokaal sportplatform om te blijven voldoen aan de voorwaarden van het Sportakkoord II. De toekomst van zwembad de Lockhorst is onzeker. In 2024 zal deze ontwikkeling, met gebruik van onder andere de inzichten uit het behoefteonderzoek naar een energieneutraal zwembad in 2023, verder vorm krijgen.

Vanuit het Onderwijs Achterstandenbeleid wordt in 2024 een leespleziertraject gestart op alle basisscholen - inclusief het speciaal onderwijs. In samenwerking met de bibliotheek worden de leescollecties van alle scholen gemoderniseerd en wordt extra inzet van leesconsulenten mogelijk gemaakt om het leesplezier bij kinderen te vergroten. We vinden het belangrijk dat alle kinderen gelijke ontwikkelkansen krijgen en zetten ons in voor kwalitatief goed onderwijs. We werken toe naar een meer structurele verankering van de wereldklas in Sliedrecht. Vanuit het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) zetten we in op het ontwikkelen van schoolgebouwen waarin de leerlingen hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen. De uitbreiding van de Prins Willem Alexanderschool met een kinderopvanglocatie wordt in januari 2024 in gebruik genomen.

We gaan de bestaanszekerheid en ontwikkelkansen van onze inwoners verstevigen

We maken ons zorgen over de financiële positie van onze kwetsbare inwoners als gevolg van de macro economische ontwikkelingen. We zien dat de bestaanszekerheid voor een groeiende groep inwoners steeds verder onder druk komt te staan. Om hen de ondersteuning te bieden die nodig is blijven we onverminderd inzetten op laagdrempelige hulp en ondersteuning. Dit doen we door het in nabijheid organiseren van (financiële) hulp en ondersteuning maar ook door het inzetten op het vergroten en het ontwikkelen van het inkomensperspectief.

Voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt of die te maken hebben met eenzaamheid zetten we in op participatie. Hiermee versterken we de sociale basis en dragen we bij aan de positieve gezondheid van onze inwoners. Hiervoor bieden we laagdrempelige activiteiten, begeleiding en ondersteuning aan waarin we aansluiten op de ontwikkelkansen en het (onbenut) potentieel van de inwoner. Daarbij maken we mogelijk dat in de begeleiding eenvoudig op en afgeschaald kan worden zonder dat een inwoner het risico loopt het recht op een voorziening te verliezen (Simpel Switchen). Zo voorkomen we dat drempels ervaren worden en inwoners zich belemmerd voelen in hun ontwikkeling. Dit zal zijn plek krijgen binnen de herijking van het beleid op de Participatiewet. We evalueren de pilot arbeidsmarkt en energietransitie. Het concept van een Beroepentuin om inwoners met korte cursussen naar werk toe te leiden is elders succesvol en in aangepaste vorm wellicht ook met Sliedrechtse ondernemers op te zetten.

Het is hiervoor noodzakelijk om een goede structuur te hebben van activiteiten en voorzieningen. We zetten daarom in op een toekomstbestendige keten waarin sociale-, culturele-, en sportieve activiteiten, vrijwilligerswerk, participatieplaatsen, de sociale werkvoorziening en toeleiding naar de arbeidsmarkt samenkomen en elkaar opvolgen.

In uitvoering komt deze voor de inwoner los staan te staan van de wettelijke context waaruit ze gefinancierd en georganiseerd wordt. De individuele hulpvraag en ontwikkeling staat centraal maar wordt geplaatst in het perspectief van het collectieve belang waarin we uitgaan van principes als normaliseren en budgetbewust handelen. Zo leveren we een bijdrage aan de benodigde doorontwikkeling van het sociaal domein en de zorg om deze bestendig en betaalbaar te maken en te houden.

Als gevolg van de verhoogde instroom en opvang van statushouders, asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen neemt de vraag naar maatschappelijke voorzieningen en huisvesting toe. Om te kunnen voldoen aan onze wettelijke taken en een duurzame integratie mogelijk te maken is een uitbreiding van functies als maatschappelijke begeleiding, onderwijs maar ook jeugdhulpverlening noodzakelijk. We zien het daarbij als noodzakelijk om in te zetten op participatie en begeleiding om (tijdelijk) gehuisveste groepen als statushouders, asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen deel uit te laten maken van de samenleving. Daarnaast zien we dat vanwege het onvoorspelbare verloop, de duur en de verwoestende effecten van de oorlog in Oekraïne een deel van de Oekraïense vluchtelingen zich bezint op een langdurig verblijf in Nederland. Hiervoor zal invulling moeten worden gegeven aan de ontwikkeling van duurzame opvang- en huisvestingsvormen.

We maken werk van veilige en veerkrachtige wijken en buurten

Het veiligheidsbelevingsonderzoek dat is gedaan bij de totstandkoming van het Integraal Veiligheidsplan laat zien dat een kwart van onze inwoners zich vrijwel geen zorgen maakt over de veiligheid in Sliedrecht. Tegelijkertijd maakt een kwart van de inwoners zich wél regelmatig tot vaak zorgen over de veiligheid in hun leefomgeving. Met de vaststelling van het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 en de daaruit voortvloeiende inzet willen we de veiligheidsbeleving van onze inwoners verhogen.

Het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 heeft vijf kernthema's; leefbaarheid, sociale stabiliteit, ondermijning, jeugd en fysieke veiligheid. Deze thema's zijn ook in 2024 leidend. We willen dat inwoners zelf meewerken aan een veilig Sliedrecht en zetten hiervoor in op bewustwording en eigen verantwoordelijkheid. We zien inzet van handhaving dan ook niet als oplossing.

We vinden het echter wel belangrijk om voldoende handhaving beschikbaar te hebben. Dit staat echter onder druk vanwege beperkte beschikbare politiecapaciteit en de krapte op de arbeidsmarkt. We werken aan een toekomstbestendige inrichting van de BOA-capaciteit, waarbij we, voor wat betreft de inzet, zoveel mogelijk aansluiten bij de speerpunten uit het Integraal Veiligheidsplan. Hierbij worden de werkafspraken met de gemeente Papendrecht heroverwogen en herijkt.

Langdurige en omvangrijke crisissen moeten beter worden ingebed in onze crisisstructuur. Het is belangrijk om gesteld te staan, gezien de ontwikkeling dat er steeds meer dergelijke crisissen op ons af komen. De situatie rondom Corona en de vluchtelingen crisis hebben de doorontwikkeling van de regionale crisisbeheersing in de weg gestaan, vanaf 2024 willen we hier, samen met de Veiligheidsregio ZHZ, weer actief op inzetten. We vinden het belangrijk dat de gemeente Sliedrecht een actieve bijdrage levert aan de bemensing van de regionale crisisorganisatie. Daarom zetten wij erop in dat onze medewerkers goed opgeleid zijn zodat zij, indien noodzakelijk, inzetbaar zijn tijdens een crisis.

Kernopgave 2: Ruimtelijke vernieuwing

Inleiding

De basis van de kernopgave Ruimtelijke vernieuwing is het toevoegen van 2.500 woningen tot 2040, inclusief het inrichten van een nieuwe openbare ruimte. Thema's als vergrijzing, de sociale woningvoorraad en een tekort aan passende woningen spelen daarin een belangrijke rol. De gedachte is dat de woningbouw een katalysator is voor andere ontwikkelingen op het gebied van onder meer ruimtelijke kwaliteit, verduurzaming / energietransitie en bereikbaarheid.

Met koers 2030 in het vizier gaan we ook in 2024 door op de ingeslagen weg. We hebben aandacht voor de kwaliteit en het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, het verder stimuleren van duurzame mobiliteit en de regionale samenwerking. Concrete projecten zijn de herstructurering in Sliedrecht Oost, de ontwikkeling van Sliedrecht Noord en de nieuwe noord-zuid verbinding.

In 2026 zijn op basis van het Programmaplan en de Omgevingsvisie de noodzakelijke voorbereidingen getroffen en de eerste projecten gerealiseerd voor de ruimtelijke vernieuwingsopgave

Er is een geactualiseerd Programmaplan Ruimtelijke Vernieuwing 2023-2024. Het beschrijft de vooruitgang en mijlpalen en geeft een indicatie van de vervolgstappen die we binnen het Programma Ruimtelijke Vernieuwing het komende jaar gaan zetten. Door de ontvangen Rijkssubsidie komt planvorming en realisatie van de Noord-Zuidverbinding en de woningbouw in een stroomversnelling waardoor ook de interne organisatie versneld is opgeschaald. Hieronder zijn de hoofdlijnen uiteengezet en voor details wordt verwezen naar het Programmaplan.

Sliedrecht-Noord

De haalbaarheidsstudie voor Sliedrecht-Noord met de ontwikkelaars levert in het derde kwartaal van 2023 een eindconclusie over de haalbaarheid van de ontwikkeling m.b.t. Sliedrecht-Noord. Op basis van deze uitkomsten wordt er in 2024 gewerkt aan een Samenwerkingsovereenkomst (SOK). Daarna volgen de planologische stappen zoals aanpassing van het Omgevingsplan en het maken van een masterplan in samenwerking met marktpartijen.

Sliedrecht-Oost

De ambitie is om het globaal bestemmingsplan vóór 1 januari 2024 ter inzage te leggen voor de eerste acht locaties. De vaststelling van het globale bestemmingsplan zal plaatsvinden tweede helft van 2024, mits er geen zienswijzen ingediend worden. Ook starten we dit jaar met het voorbereiden van de realisatie overeenkomst. Parallel aan dit proces vindt dit jaar al participatie plaats.

Noord-Zuid Verbinding

In 2024 wordt de verbinding en de herstructurering van het plangebied zowel technisch, als architectonisch als financieel nader uitgewerkt. Dit zal resulteren in een voorlopig ontwerp. Hierbij blijft het overleg met omwonenden en verenigingen die voor de Noord-Zuid Verbinding moeten worden verplaatst van belang. We zorgen dat er voor de te verplaatsen verenigingen/organisaties een alternatieve locatie wordt gevonden.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 gaat definitief de Omgevingswet in. Het zal een lerend jaar zijn voor inwoners, bestuur en medewerkers. We gaan verder met het uitwerken van het Omgevingsplan en het verder op orde krijgen van alle beleidsstukken conform nieuwe wetgeving. De verwachting is dat zeker in het begin kwaliteitsborgers een beroep zullen doen op handhaving door de gemeente. In 2024 willen we goed monitoren wat de consequenties daarvan zijn voor de gevraagde capaciteit.

In 2026 is kwaliteit toegevoegd aan de openbare ruimte én is geborgd dat we dat ook zo houden

Bij projecten in de openbare ruimte verbeteren we de kwaliteit van de openbare ruimte integraal en duurzaam. Dit doen we door het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uit te voeren conform de afgesproken beeldkwaliteit. Daarnaast leveren we bij projecten input op kwaliteit, inrichting, duurzaamheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Zo schrijven we standaard kleurvaste

betonstraatstenen voor, vergroenen we waar dat mogelijk is en streven naar een waterrobuuste inrichting. In dat kader werken we aan het opstellen van de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). Een voorbeeldproject waaraan we in 2024 werken is de renovatie van de Vogelbuurt.

Ook wordt in 2024 een plan opgesteld om de entrees van het dorp op te knappen. Het plan scheidt kaders voor de besluitvorming. Na het vaststellen van plan gaan we de werkzaamheden plannen en uitvoeren. We zorgen er voor dat onze assets in de openbare de prestaties blijven leveren die we voorschrijven. Voorbeelden zijn o.a. goed functionerende openbare verlichting, behoud en bereikbaarheid van wegen, fiets- en voetpaden en veilige speelplaatsen voor kinderen.

Voor Sliedrecht Buiten is de ambitie om het bestemmingsplan vóór 1 januari 2024 ter inzage te leggen. In 2024 worden de resterende gronden verworven ten behoeve van het sportpark.

In 2026 is, door investeringen in besparen, opwek en warmtevraag, de CO2 uitstoot en het gebruik van fossiele energie (fors) verminderd

Met de middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld voor ambtelijke capaciteit kunnen we uitvoering geven aan de ambities die in het CWP zijn geformuleerd. In 2024 organiseren we benodigde capaciteit op projecten als De Driehoek en de Green Deal om de initiatieven te begeleiden naar uitvoering. Door het organiseren van 'keukentafel-gesprekken' in de te openen 'energie-dienstenwinkel' bieden we inwoners met een buurtaanpak handelingsperspectief en ontzorgen we hen. We werken aan de afname van het energiegebruik door de middelen uit het nationaal isolatieprogramma gericht in te zetten voor kwetsbare huishoudens met een woning met een laag energielabel.

In nauwe samenwerking met HVC en Tablis Wonen worden belangrijke stappen gezet in de verdere uitrol van het warmtenet. De hoofdinfrastructuur wordt verbonden met de slibverbrandingsinstallatie waardoor het warmtenet gevoed wordt met duurzame warmte. Het aantal aangesloten huishoudens neemt gestaag toe door aansluiting van complexen van Tablis Wonen, particuliere aansluitingen in Sliedrecht-Oost. Er worden plannen ontwikkeld om met gebruikmaking van de Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS) wijknetten te verdichten. Om de noodzaak van de energietransitie en het belang van een goed verdicht warmtenet voor het behalen van de klimaatdoelen te ondersteunen zetten we tevens in op capaciteit op communicatie.

In 2026 is de mobiliteit in Sliedrecht verduurzaamd, waarbij de fiets(infrastructuur) prioriteit heeft

Het verkeers- en mobiliteitsplan (VMP) wordt nader uitgewerkt en vastgesteld in het tweede kwartaal van 2024. De basis hiervan is het STOMP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobiliteit en Particuliere auto). Het VMP bestaat uit een uitvoeringsprogramma waarin maatregelen op korte, middellange en lange termijn zijn opgenomen om de kwaliteit op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid te waarborgen.

Door uitvoering te geven aan de in maart 2023 vastgestelde laadvisie is de ontwikkeling van de laadcapaciteit geen belemmering voor de toename van de elektrische mobiliteit. Een mix van private aansluitingen, verlengd privaat laden, openbare laadpalen en (snel)laadpleinen biedt gebruikers keuze in snelheid en beprijzing. Voor 2024 zetten we in op het eerste operationele snellaadplein binnen de gemeentegrenzen. Een deel van de laadfaciliteiten zal ondersteunend zijn aan het toekomstige energiesysteem waarbij lokale batterijopslag en energiedelen een belangrijke rol gaan spelen. Wanneer we de openbare ruimte gaan verbeteren of vernieuwen, vertalen we de laadvisie naar haalbare maatregelen.

In 2026 is er vanuit de provincie groen licht om Sliedrecht Noord te ontwikkelen en hebben we voldoende fondsen geworven voor de uitvoering van het Programmaplan, de energietransitie en de bereikbaarheidsopgave in de periode 2026-2030

Ook in 2024 blijft het van belang om de lobby voort te zetten richting de provincie en het Rijk. Dit doen we onder andere door de inzet van Smart Delta Drechtsteden, maar ook door zelf in gesprekken met stakeholders het belang van de ontwikkelingen in Sliedrecht Noord te blijven noemen. De gesprekken hierover staan ook in 2024 hoog op de agenda.

Kernopgave 3: Ondernemend & betrokken Sliedrecht

Inleiding

Sliedrecht is een ondernemersdorp pur sang met een karakteristiek ondernemersklimaat en veel sociale verbondenheid. Er is voor iedereen genoeg te doen. De bedrijven(terreinen) zijn vitaal en we hebben een levendig centrum. Belangrijke thema's zijn het benutten van de kracht van de samenleving, het integraal ontwikkelen van sport, cultuur en recreatie, en te zorgen voor vitale bedrijventerreinen en een levendig centrum.

Voortbouwend op de Koers 2030 werken we in 2024 verder aan een sterke gemeenschapszin door de kracht van de samenleving te benutten, een integrale ontwikkeling van sport, cultuur en recreatie, en zetten we in op vitale bedrijven(terreinen) en een levendig centrum.

In 2026 hebben we samen met ondernemend Sliedrecht uitvoering gegeven aan de Economische visie

Om samen met ondernemers bij bedrijven en in de sport-, cultuur- en recreatiesector in 2024 te werken aan onze ambities, zetten we als gemeente vooral in op onze rol als facilitator, aanjager en verbinder. We vertrouwen op en benutten de kracht van de samenleving. Sliedrecht herbergt tal van creatieve ondernemers en inwoners die met elkaar vorm kunnen geven aan de ambities die we hebben. Het in 2023 opgerichte ondernemersfonds is een uitvoeringsinstrument waarmee de ondernemers ook zelf, als volwaardig partner van de gemeente kunnen werken aan deze ambities. We verwachten dat het ondernemersfonds in 2024 volledig op stoom komt: ondernemers op bedrijventerreinen en in winkelgebieden zullen dan samen met de betrokkenen uit sport, cultuur, recreatie en onderwijs nieuwe investeringen gaan doen die kwaliteit toevoegen aan Sliedrecht. Als gemeente werken we nauw samen met het ondernemersfonds, zodat we projecten en initiatieven daar kunnen verbinden aan onze gemeentelijke inzet en vice versa.

In 2026 hebben we een stap vooruit gezet in optimaal ruimtegebruik voor bedrijven

Ook de extra inzet op de bedrijventerreinen en het centrum zullen we in 2024 met het ondernemersfonds vormgeven. Denk hierbij aan de verdere implementatie van parkmanagement (gebiedsbeheer) op alle terreinen en collectieve beveiliging. Als gemeente leggen we hierbij ook nadruk op de thema's duurzaamheid, onderwijs en arbeidsmarkt, die ook cruciaal zijn voor het florerende lokale economie op onze bedrijventerreinen.

We benutten daarbij ook actief de beschikbare middelen en expertise bij de regionale partners DEAL Drecht Cities, Regionale Ontwikkelingsmaatschappij-Drechtsteden, Economic Development Board en het MKB-katalysatorfonds. Ook werken we actief samen als Drechtstedengemeenten onder de Groeiagenda op het thema Werken en Economie.

In 2026 bruisen de winkelgebieden in Sliedrecht en zijn ze (nog) verder opgeknapt

Net als voor de bedrijventerreinen is ook voor de winkelgebieden het nieuwe ondernemersfonds een prachtige kans en een mooi uitvoeringsinstrument om in gezamenlijkheid nog verder te investeren. De winkelgebieden hadden al elk een eigen budget op basis van reclamebelasting, met name voor activiteiten en evenementen. Met nieuwe ondernemersfonds stellen we de winkelgebieden in 2024 ook in staat om investeringen te doen in bijvoorbeeld nieuwe sfeerverlichting en aankleding van de winkelgebieden, waarbij we ook samenwerking zien ontstaan tussen de verschillende winkelgebieden. We blijven als gemeente betrokken via onder meer de inzet van de centrummanager.

In 2026 is ons lokale onderwijs versterkt, in aansluiting op de maatschappelijke arbeidsontwikkelingen

Met een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) waarin de leerling centraal staat en het Onderwijs Achterstandenbeleid waarmee de samenwerking tussen onder andere het basisonderwijs, de kinderopvang en de bibliotheek verder wordt versterkt, wordt er in 2024 verder gewerkt aan onderwijs waar de Sliedrechtse jeugd talenten optimaal kan ontwikkelen en taalachterstanden bij kinderen worden voorkomen en bestreden. Zo wordt gebouwd aan een nieuwe generatie die volwaardig kan deelnemen aan de maatschappij en arbeidsmarkt. Zo wordt gebouwd aan onderwijs

In 2026 hebben we sterke samenwerkingsstructuren van ondernemers, (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties, die een passend aanbod van voorzieningen hebben gecreëerd en is de bekendheid hiervan vergroot

Vanuit onze inzet op sport en cultuur, en gekoppeld aan onze inzet vanuit economie op de recreatieve sector, ondersteunen we de inzet op recreatie vanuit de domeinen sport, cultuur en door ondernemers in bijvoorbeeld de winkelgebieden. Bij nieuwe projecten zoals Sliedrecht-Buiten en Sliedrecht-Noord is de recreatieve component een belangrijk en integraal onderdeel. Ook stimuleren we onze musea en andere culturele of recreatieve instellingen tot initiatieven die het recreatieve aanbod in Sliedrecht versterken. Denk voorts aan onze inzet op sporten buiten verenigingsverband. Het nieuwe ondernemersfonds biedt ook op dit vlak extra kansen voor deze sector. De ontwikkeling van de Wonders of Water Experience is, in de oorspronkelijk bedachte vorm, op dit moment niet haalbaar. Het Baggermuseum richt zich nu op het opzetten van een 'WOW-keet', dat is specifiek gericht is op de verbinding met het onderwijs. De gemeente vervult hierbij een faciliterende rol.

Randvoorwaarde: Slagvaardige organisatie

Inleiding

Om de ambities binnen Koers 2030 te realiseren is een slagvaardige organisatie een randvoorwaarde. Sliedrecht wil een stabiele, flexibele, lerende en opgavegerichte organisatie zijn die meebeweegt met veranderingen in de maatschappij. Een organisatie die aansluit op behoeften en meedenkt en meewerkt aan goede initiatieven van inwoners en waar met plezier wordt samengewerkt met en voor de Sliedrechtse samenleving. We gaan in 2024 door waarmee we in 2020 gestart zijn: de ontwikkeling naar de toekomst is gericht op het duurzaam en werkenderwijs optimaliseren en het kwalitatief en kwantitatief versterken van de organisatie.

Een speerpunt daarbij is het verbeteren van de dienstverlening. In de ogen van inwoners zijn dienstverlening, communicatie en participatie vanuit de gemeente ongeveer hetzelfde en daarmee samen bepalend voor de beeldvorming over de gemeente. Regie op deze drie-eenheid is daarom belangrijk.

In 2026 is onze dienstverlening mensgericht, transparant en helder en weten inwoners/ondernemers wat zij van ons kunnen verwachten

In 2023 is gestart met het opstellen van een nieuwe visie op dienstverlening met als doel dat deze mensgericht, transparant en helder is. Er zijn servicebeloftes geformuleerd over wat inwoners en ondernemers van de gemeente mogen verwachten. Om deze beloftes waar te kunnen maken zijn randvoorwaarden opgesteld voor de benodigde kennis en vaardigheden, de informatievoorziening en systemen en applicaties. In een actieprogramma zijn projecten benoemd om concrete stappen te zetten om de dienstverlening te verbeteren. Een belangrijk project daarbinnen is een aanpak voor het afhandelen van verzoeken, vragen en meldingen van inwoners (regie op klantcontact). Een ander project is het inrichten van zogenaamde 'klantreizen' als methodiek om de belangrijkste producten (en gekoppelde werkprocessen) te optimaliseren, zoals voor het doen van meldingen in de openbare ruimte (fixi-meldingen), het aanvragen van subsidies en het aanvragen van vergunningen. Daarnaast worden stappen gezet om 'buiten naar binnen te halen' op basis van signalen van inwoners. Het gaat dan bijvoorbeeld om klanttevredenheidsonderzoek (KTO) of de klachtenafhandeling als input voor het continu verbeteren en vernieuwen van de dienstverlening. In 2024 wordt dit verbetertraject verder uitgevoerd met nadruk op het bestendigen en borgen van de kwaliteit van de dienstverlening binnen de organisatie.

In 2026 participeren inwoners actief in onze plannen en hebben we een sterk netwerk van partners waarmee we samen werken aan Koers 2023

De gemeente heeft iedereen nodig om plannen te laten slagen. De ambitie is daarom dat inwoners actief participeren in de gemeentelijke plannen en dat samengewerkt wordt met een netwerk van partners aan Koers 2030. Het in 2022 vastgestelde participatiebeleid voor ruimtelijke initiatieven in verband met de komst van de Omgevingswet, wordt in 2024 doorontwikkeld met als doel actief de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners op te zoeken. We gebruiken daarbij de ervaringen die we in 2023 hebben opgedaan met het nieuwe beleid. Daarbij wordt aansluiting gezocht met de Wijkagenda's. Er wordt niet alleen onderzocht hoe inwoners kunnen participeren, maar juist ook hoe de gemeente kan helpen om plannen uit de samenleving te realiseren.

Naar aanleiding van het rekenkameronderzoek 'In contact met de inwoners' is in 2023 het communicatiebeleid vernieuwd. Doel is te waarborgen dat de gemeente transparant en in duidelijke taal communiceert over wat zij doet, waarom en wanneer. Niet alleen als een inwoner een vraag stelt, maar ook proactief als de gemeente plannen uitvoert in de wijken. Hierbij wordt de regionale communicatieaanpak 'Focus op communicatie' vanuit de SGD gehanteerd. Deze aanpak zorgt dat de communicatiecapaciteit ingezet wordt op projecten en ontwikkelingen waar we met communicatie echt het verschil kunnen maken. In 2024 wordt deze aanpak geborgd binnen de projectaanpak en na evaluatie waar nodig aangepast.

In 2026 heeft Sliedrecht een prettige, professionele en flexibele organisatie

In 2024 evalueren we onze organisatieontwikkeling, waaronder de inzet die we de afgelopen jaren hebben gedaan op de ontwikkeling van teams en leiderschap, portfoliomanagement, opdrachtgever-opdrachtnemerschap en procesverbeteringen. De centrale vraag is of en hoe de nieuwe manier van (samen)werken en de interventies die we hebben gedaan bijdragen aan de prettige, professionele en flexibele organisatie die we willen en moeten zijn om onze ambities te realiseren. Verbeterpunten die hieruit voortkomen geven in 2024 richting aan hoe we ons verder nog kunnen verbeteren. Daarnaast gaan we aan de slag met de uitkomsten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek dat we in 2023 hebben uitgevoerd en versterken we de samenwerking binnen en tussen de teams en op regionaal en landelijk niveau.

Financieel perspectief

Samenvatting

Het meerjarig saldo van de Kadernota laat in 2024 en 2025 een licht positief resultaat zien. In de jaren 2026 en 2027 is er sprake van een nadelig resultaat, zie onderstaande tabel. In dit hoofdstuk worden de financiële mutaties per onderwerp toegelicht.

Financieel beeld Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027
Meerjarenperspectief Begroting 2023	25	56	40	-747
Reeds vastgestelde mutaties	-549	-665	-707	-1.051
Startpositie Kadernota 2024	-524	-609	-667	-1.798
Loon- en prijsontwikkelingen	55	-35	14	14
Verbonden partijen	-1.779	-1.849	-1.708	-1.432
Ontwikkelingen en knelpunten	-27	220	529	529
Tussentelling Kadernota 2024	-1.751	-1.664	-1.165	-889
Koers 2030	2.300	2.300	700	0
Kadernota 2024	25	27	-1.132	-2.687

Meerjarenperspectief Begroting 2023

De startpositie van de Kadernota 2024 bestaat uit het meerjarenperspectief uit de vastgestelde begroting 2023 (inclusief Septemercirculaire & Collegewerkprogramma) en de reeds vastgestelde mutaties. De reeds vastgestelde mutaties worden hierna gespecificeerd en kort toegelicht. In onderstaande tabel is het verloop inzichtelijk gemaakt.

Financieel beeld Kadernota 2024	2024	2025	2026	2027
Meerjarenperspectief Begroting 2023	25	56	40	-747
Reeds vastgestelde mutaties	-549	-665	-707	-1.051
Startpositie Kadernota 2024	-524	-609	-667	-1.798

Reeds vastgestelde mutaties

Reeds vastgestelde mutaties	2024	2025	2026	2027
I. 2e Tussenrapportage 2022	-93	-93	-93	-93
II. Huisvesting SO Bleyburgh	-34	-34	-34	-34
III. 1e Tussenrapportage 2023	-828	-813	-783	-783
IV. Nota reserves en voorzieningen	406	275	203	-141
Reeds vastgestelde mutaties	-549	-665	-707	-1.051

I. 2^e Tussenrapportage 2022 (nadeel structureel € 93.000)

In de 2^e Tussenrapportage 2022 zijn de structurele afwijkingen inzichtelijk gemaakt. Verwerking van het structurele effect vindt plaats in de 1^e Tussenrapportage 2023 en in deze Kadernota.

2e Tussenrapportage 2022	2024	2025	2026	2027
Verlaging begrote inkomsten sportaccommodaties	-61	-61	-61	-61
Bijdrage Waterbus	-7	-7	-7	-7
Afvalinzameling en verwerking	15	15	15	15
Energielasten (wegen, bruggen, riolen)	-18	-18	-18	-18
Vrijval kapitaallasten volgsysteem moties	16	16	16	16
IT Kosten	-38	-38	-38	-38
2e Tussenrapportage 2022	-93	-93	-93	-93

II. Huisvesting SO Bleyburgh (nadeel structureel € 34.000)

Schoolbestuur SPON heeft een spoedaanvraag voor twee tijdelijke lokalen voor SO Bleyburgh ingediend. Op 30 mei 2023 is het investeringsvoorstel hiertoe goedgekeurd in de gemeenteraad.

III. 1^e Tussenrapportage 2023 (nadeel 2024: € 828.000, 2025: € 813.000, 2026 en 2027: € 783.000)

Tegelijkertijd met deze Kadernota is de 1^e Tussenrapportage 2023 aangeboden. In deze rapportage zijn ontwikkelingen opgenomen die structureel doorwerken in deze Kadernota. In onderstaande tabel zijn deze ontwikkelingen weergegeven:

1e Tussenrapportage 2023	2024	2025	2026	2027
Huisvesting Drechtwerk Sliedrecht	-60	-60	-60	-60
Prijsstijging Leerlingenvervoer	-244	-229	-229	-229
Prijsstijging Onderhoudskosten openbare ruimte	-173	-173	-173	-173
Prijsstijging Onderhoudskosten bedrijfswagens	-44	-44	-44	-44
Wachtgeldverplichting	-50	-50	-50	-50
Versterken organisatie	-314	-314	-314	-314
Overig	57	57	87	87
1e Tussenrapportage 2023	-828	-813	-783	-783

Voor de toelichting op bovenstaande ontwikkelingen wordt verwezen naar de 1^e Tussenrapportage 2023. De genoemde prijsstijgingen houden verband met de loon- en prijsontwikkelingen in 2022 als gevolg van de oorlog in Oekraïne.

IV. Nota Reserves en voorzieningen (voordeel 2024: € 406.000, 2025: € 275.000, 2026: € 203.000, nadeel 2027 € 141.000)

De wijziging van de systematiek inzake de reserve kapitaallasten investeringen met een maatschappelijk nut geeft voor de jaren 2024 t/m 2026 een financieel voordeel. Vanaf 2027 is er sprake van een structureel financieel nadeel van € 141.000. De nota Reserves en voorzieningen staat geagendeerd voor besluitvorming in de gemeenteraad in juni 2023.

Loon- en prijsontwikkelingen

De budgetten in de meerjarenbegroting zijn constant. Het gevolg hiervan is dat bij de Kadernota (waar nodig) indexatie van de budgetten dient plaats te vinden. In de meerjarenbegroting zijn hiervoor budgetten gereserveerd.

Loon- en prijsontwikkelingen	2024	2025	2026	2027
I. Beschikbare stelpost inflatie	1.439	1.439	1.439	1.439
II. Beschikbaar vanuit Decembercirculaire 2022	334	244	293	293
III. Voorjaarsnota Rijk 2023	750	750	750	750
Totaal beschikbaar	2.523	2.433	2.482	2.482
IV. Reguliere indexatie 2024	-2.608	-2.608	-2.608	-2.608
V. Indexatie OZB-opbrengst	140	140	140	140
Loon- en prijsontwikkelingen	55	-35	14	14

I. Beschikbare stelpost inflatie (voordeel structureel € 1.439.000)

In de begroting 2023 is een reservering voor de loon- en prijsontwikkelingen 2024 opgenomen. Deze reservering bedraagt € 1.439.000.

II. Decembercirculaire 2022 (voordeel 2024: € 334.000, 2025: € 244.000, 2026 en 2027: € 293.000)

Het vrij besteedbare deel (de algemene mutatie) uit de septembercirculaire 2022 is gereserveerd voor loon- en prijscompensatie. Vanuit deze reservering kunnen waar nodig budgetten worden opgehoogd

vanwege de hoge inflatie. Het Rijk heeft in de septembercircularisatie een fout gemaakt, waardoor het vrij besteedbare deel aanzienlijk lager uitvalt. Deze fout is gecorrigeerd in de decembercircularisatie 2022.

III. Voorjaarsnota Rijk 2023 (voordeel structureel € 750.000)

Het effect van de (aangepaste) loon- en prijsontwikkelingen uit de voorjaarsnota 2023 van het Rijk worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Op basis van het aandeel van de gemeente Sliedrecht komt hier een ingeschatte tegemoetkoming van € 750.000 uit. De exacte bedragen worden duidelijk bij de Meicircularisatie 2023, wanneer deze verschijnt wordt hier zo snel als mogelijk via een CIB over gecommuniceerd.

IV. Reguliere indexatie 2024 (nadeel structureel € 2.608.000)

De lasten binnen de begroting bestaan uit verschillende kostensoorten. Per kostensoort wordt indexatie toegepast.

Reguliere indexatie 2024	2024	2025	2026	2027
A. Verbonden partijen	-938	-938	-938	-938
B. Subsidies	-300	-300	-300	-300
C. Lonen	-1.144	-1.144	-1.144	-1.144
D. Inkoopbudgetten	-226	-226	-226	-226
Reguliere indexatie 2024	-2.608	-2.608	-2.608	-2.608

A. Verbonden partijen (nadeel structureel € 938.000)

De budgetten van de verbonden partijen worden in 2024 geïndexeerd tegen een percentage van 3,1%, de CPI-index. Dit conform de overeengekomen systematiek. Deze geïndexeerde budgetten zijn geconfronteerd met de concept begrotingen van de verbonden partijen. Wanneer er vervolgens verschillen resteren worden deze nadere toegelicht onder verbonden partijen (zie vervolg).

B. Subsidies (nadeel structureel € 300.000)

Vanwege de hoge inflatie bij de subsidiepartijen, welke in veel gevallen hoger is dan de door de gemeente gehanteerde indexering, is er afgeweken van de reguliere indexatie van 3,1% (€ 255.000). In plaats hiervan is er gekozen om € 300.000 toe te voegen aan het subsidiebudget.

C. Lonen (nadeel structureel € 1.144.000)

Er is in 2023 een nieuw CAO afgesloten met een looptijd tot 1 januari 2024. De financiële gevolgen van de CAO 2023 zijn opgenomen in de 1e Tussenrapportage 2023. Voor 2024 is er nog geen nieuw CAO afgesloten. Volgens het Centraal Economisch Plan 2023 kan er worden uitgegaan van een stijging in de lonen van de publieke sector met 5,2%. Echter wordt er in deze kadernota uitgegaan van een verhoging van 3%. De afgelopen 10 jaar is de gemiddelde stijging ongeveer 3% geweest en is de verwachting van een stijging van 5,2% onwaarschijnlijk. Samen met de CAO 2023 en een verwachte stijging van 3% voor de CAO 2024 is er een bedrag van € 1,14 miljoen benodigd voor de loonkosten.

D. Inkoopbudgetten (nadeel structureel € 226.000)

De inkoopbudgetten worden geïndexeerd tegen een percentage van 3,1%.

V. Indexatie OZB-opbrengst (voordeel structureel € 140.000)

Een deel van de begroting wordt gedekt door de opbrengsten van OZB. Het is gebruikelijk zowel de lasten al de baten te indexeren. Voor wat betreft de OZB heeft dat substantiële impact op het begrotingssaldo. Het voorstel is de gewenste OZB-opbrengst voor 2023 te indexeren met de CPI-index van 3,1% (naast de vorig jaar besloten verhoging van 6,0%). Dit resulteert in een aanvullende opbrengst van € 140.000.

Verbonden partijen

De concept begrotingen van de verbonden partijen zijn voor zienswijzen neergelegd bij de deelnemende gemeenten. Op basis van deze concept begrotingen heeft een confrontatie plaatsgevonden met de beschikbare budgetten. Dit resulteert in enkele aanzienlijke nadelige

verschillen (nadat de budgetten zijn opgehoogd met het onder indexatie genoemde bedrag van € 938.000):

Verbonden partijen	2024	2025	2026	2027
I. GR Sociaal	-1.371	-1.441	-1.300	-1.024
II. Servicegemeente Dordrecht (SGD)	-215	-215	-215	-215
III. dienst Gezondheid & Jeugd, exclusief SOJ (dG&J)	-79	-79	-79	-79
IV. Serviceorganisatie Jeugd (SOJ)	-53	-53	-53	-53
V. Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VR ZHZ)	-29	-29	-29	-29
VI. Zorg- en veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid	-18	-18	-18	-18
VII. Dienstverlening Drechtsteden (DD)	-14	-14	-14	-14
VIII. Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ)	0	0	0	0
IX. Smart Delta Drechtsteden	0	0	0	0
Verbonden partijen	-1.779	-1.849	-1.708	-1.432

I. GR Sociaal (nadeel 2024: € 1.371.000, 2025: € 1.441.000, 2026: € 1.300.000, 2027: € 1.024.000)

De concept begroting 2024 van de GR Sociaal laat een stijging zien van de kosten van € 3.348.000. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van de uitkeringslasten als gevolg van de verhoging van de uitkeringen met 10,2% (wettelijk minimumloon), volumeontwikkeling, stijging van de kosten op WSW en beschut werk en kostenstijging op de Wmo als gevolg van loon- prijsontwikkelingen en autonome groei. Van de totale stijging is € 1.371.000 ongedekt.

II. Servicegemeente Dordrecht (nadeel structureel € 215.000)

De gemeente heeft een samenwerkingsovereenkomst met de Servicegemeente Dordrecht (SGD voorheen Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden). De bijdrage aan de SGD is € 215.000 hoger dan in de begroting is opgenomen. Voor € 100.000 heeft dit betrekking op knelpunten en voor € 115.000 heeft dit betrekking op indexatie (m.n. als gevolg van de CAO).

De knelpunten bevatten onder andere hogere kosten met betrekking de afwikkeling van bezwaren in relatie tot OZB-aanslagen. De GBD (Gemeentelijke Belastingdienst Drechtsteden) moet hoge kosten maken als gevolg van de inzet van zogenaamde 'no cure no pay' bedrijven die bezwaar maken faciliteren. Kosten die niet in verhouding staan tot wijzigingen in hoogte van de aanslag. Daarnaast zijn er hogere kosten voor de dienstverlening van de SGD en de kosten voor een nieuw professioneel werving- en selectieproces. De verwachting is dat het aandeel van Sliedrecht daarvoor ongeveer € 100.000 bedraagt.

III. & IV. DG&J en SOJ (nadeel structureel € 132.000)

De concept begroting 2024 van de DG&J overstijgt het budget met € 132.000 (waarvan € 53.000 betrekking heeft op de SOJ). Hierbij is de stelpost zoals opgenomen in de begroting van € 403.000 ingezet om de begroting af te dekken.

V. Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (nadeel structureel € 29.000)

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid wordt met een hoger percentage (3,9%) geïndexeerd dan waar we in de Kadernota rekening mee houden (3,1%), hierdoor ontstaat een tekort van € 29.000.

VI. Zorg- en veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid (nadeel structureel € 18.000)

De indexering van de bijdrage aan het Zorg- en veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid is hoger dan de indexering waar we in de Kadernota rekening mee houden.

VII. Dienstverlening Drechtsteden (nadeel structureel € 14.000)

Voor de bijdrage aan de Dienstverlening Drechtsteden (DD) zijn er geen volumeontwikkelingen, maar wel prijsontwikkelingen. Hierdoor ontstaat er een tekort van € 14.000.

VIII. Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (structureel € 0)

De concept begroting 2024 van OZHZ past binnen het beschikbare budget.

IX. Smart Delta Drechtsteden (p.m.)

In de afgelopen periode is gewerkt aan de actualisatie van de Regionale Groeiagenda 2030. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is input opgehaald over de accentverschuivingen die we zien in de Groeiagenda. Op 31 januari was er een bijeenkomst voor raadsleden waarbij zij hierop konden reageren en reflecteren. Ook zijn er gesprekken gevoerd met onze triple helix partners. Dit heeft geresulteerd in een contourennota met accentverschuivingen. Deze contourennota wordt de komende periode verder uitgewerkt in een geactualiseerde Groeiagenda.

De financiële uitwerking volgt in de begroting Groeiagenda 2024 en in het Uitvoeringsprogramma 2024. Het Uitvoeringsprogramma wordt voor het zomerreces aangeboden aan de colleges met verzoek dit door te geleiden naar de raden, zodat zij dit kunnen verwerken in de lokale begrotingen. Parallel wordt gewerkt aan een hernieuwd meer flexibel financieringsmodel uitgaande van een basisfinanciering met aanvullende programmafinanciering op de thema's. Dit is naar verwachting eind 2023 gereed, zodat hier in de Kadernota 2025 op ingespeeld kan worden.

Inzet vanuit Sliedrecht is om het programma vorm te geven binnen de nu begrote budgetten.

Ontwikkelingen en knelpunten

In onderstaande tabel is het totaal van ontwikkelingen en knelpunten gespecificeerd. Deze worden per item toegelicht.

Ontwikkelingen en knelpunten	2024	2025	2026	2027
I. Kapitaallasten	0	247	539	539
II. Riool	-200	-200	-200	-200
	200	200	200	200
III. Pact I-lab	-17	-17	0	0
IV. Uitbreiding wegenareaal	-10	-10	-10	-10
V. Beheer accommodaties	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Ontwikkelingen en autonome wijzigingen	-27	220	529	529

I. Kapitaallasten (voordeel 2025: € 247.000, 2026 en 2027: € 539.000)

Kapitaallasten	2024	2025	2026	2027
A. Vrijvallende kapitaallasten CWP	0	332	665	665
B. Herinrichting Raadhuis en Gemeentekantoor	0	-85	-126	-126
Kapitaallasten	0	247	539	539

A. Vrijvallende kapitaallasten CWP (voordeel 2025: € 332.000, vanaf 2026: € 665.000)

In het collegewerkprogramma is dekking opgenomen voor de kapitaallasten van de projecten Sliedrecht Buiten (€ 665.000) en Parallelweg/Leeghwaterstraat (€ 332.000). Deze projecten lopen vertraging op waardoor de kapitaallasten doorschuiven. In het geval van Sliedrecht buiten naar 2028 en Parallelweg/Leeghwaterstraat naar 2026. Dit zorgt voor vrijvallende kapitaallasten in het jaar 2025, 2026 en 2027.

B. Herinrichting Raadhuis en Gemeentekantoor (nadeel 2025: € 85.000, vanaf 2026 € 126.000)

Op 8 februari 2022 is besloten over het voorstel kredietaanvraag herinrichting Raadhuis en Gemeentekantoor. Het besluit betrof nog enkel een voorbereidingskrediet. In de totale businesscase werd op dat moment gerekend met een rente van 0%. Dat is niet langer reëel, sinds de Begroting 2023 rekenen we met een percentage van 2,0% voor nieuwe investeringen. Hierdoor is aanvullend budget noodzakelijk om een investering van gelijke omvang te kunnen opvangen.

II. Riool (€ 0)

Vanuit de reeds uitgevoerde inspecties (2021-2023) is gebleken dat een aantal riolen in slechte onderhoudstoestand verkeren. Uit de inspectie is naar voren gekomen dat onderhoud aan de geïnspecteerde riolering noodzakelijk is om de levensduur te verlengen, dan wel schade in de toekomst te voorkomen. Gelet op de geconstateerde schadebeelden vanuit de afgelopen inspecties blijkt dat circa 50% van de geïnspecteerde riolering regulier onderhoud (frezen, aansluitingen, etc.) dan wel groot onderhoud (deelreparaties) behoeft. Uitgaande van de inspectiecyclus, waarbij 10 kilometer riolering per jaar wordt geïnspecteerd zijn de voorziene kosten hiervoor € 200.000 per jaar. Deze kosten zijn niet voorzien in de exploitatie riolering.

Het uitgangspunt dat gehanteerd wordt voor de vaststelling van de rioolheffing is 100% kostendekkendheid. De gevolgen voor het tarief worden in het hoofdstuk uitgangspunten nader toegelicht. In het nieuwe water- en riolering programma (vervanging van het GRP, vaststelling eind 2023, begin 2024) wordt de nieuwe inspectie- en onderhoud cyclus opgenomen, inclusief financiële onderbouwing.

III. Pact I-lab (nadeel 2024 en 2025: € 17.000)

Vanuit de gemeente Gorinchem is in 2020, in samenwerking met buurgemeenten en de regio Drechtsteden, gestart met het initiatief 'i_lab'. I_lab is een "coöperatief platform voor Gorinchem en de regio waar leren, werken en innoveren samenkomen, om mensen van vandaag met inspiratie, innovatie en kennisdeling voor te bereiden op de beroepen van morgen. Dat vindt plaats vanuit een fysiek centrum op de regionale beroepen- en innovatiecampus in Gorinchem én als knooppunt in het netwerk van samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid in de regio Gorinchem." Voor Sliedrecht gaat de bijdrage in 2024 en 2025 € 17.000 bedragen.

IV. Uitbreiding wegenareaal (nadeel structureel € 10.000)

In de loop der jaren is het wegenareaal met 20.000 m² uitgebreid, met name door de ontwikkeling in Baanhoek-west. Na 2023 komt daar nog eens 17.500 m² bij. Voor de gemeente Sliedrecht betekent dit een toename van totaal 4,19% waarvoor een extra bedrag nodig is van € 10.000 voor het jaarlijkse klein onderhoud. De benodigde extra kosten als gevolg van areaaluitbreiding voor de lange termijn, worden separaat meegenomen wanneer het "Onderhoudsplan wegen" geactualiseerd wordt.

V. Beheer accommodaties (p.m.)

Het pand Stationsweg 4 wordt momenteel verbouwd tot een multifunctionele accommodatie. Ook het raadhuis aan Dr. Langeveldplein 30 zal na verbouwing multifunctioneel ingezet worden. In 2023 wordt een studie gedaan welke beheervorm het beste past. In deze studie zal de bredere beheervraag (raadhuis, sporthallen en zwembad) al meegenomen worden. Uitgangspunt daarbij is dat de gemeente regievoerder is. Eventuele financiële gevolgen zullen worden verwerkt in de planning en control producten.

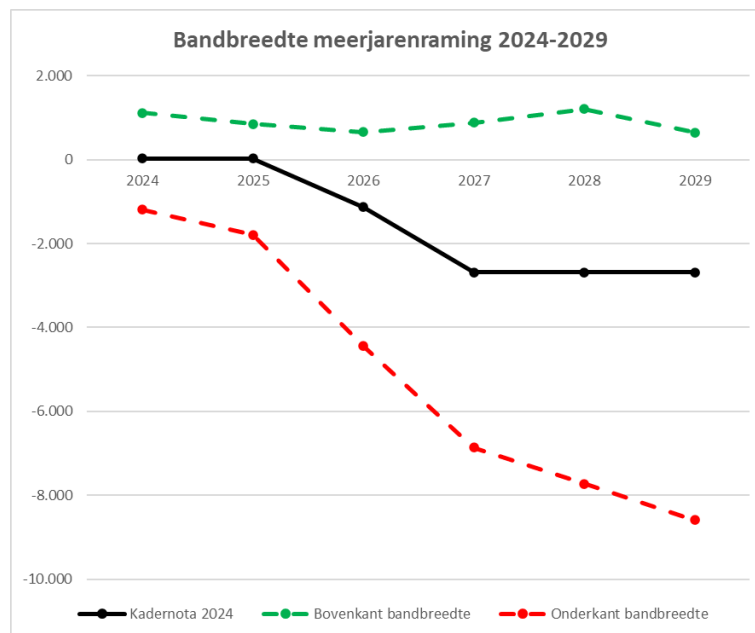
Bandbreedte meerjarenraming

Inleiding

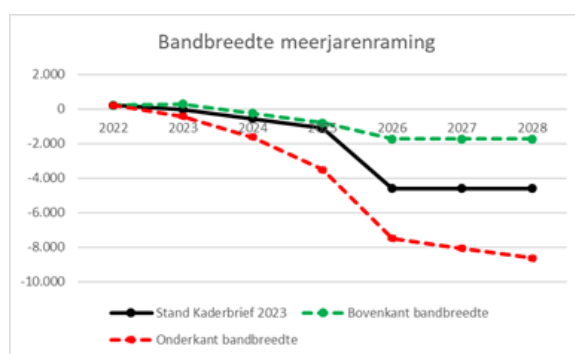
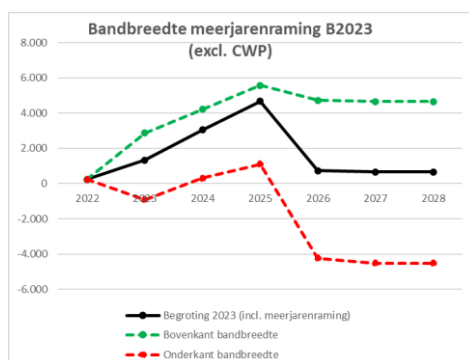
In het hoofdstuk over de bandbreedte wordt allereerst stiltegaan bij de bandbreedte. Vervolgens volgt een duiding van de bandbreedte. Daarna wordt de situatie van Sliedrecht in perspectief geplaatst met de situatie van andere gemeenten. Het hoofdstuk eindigt met een toelichting op de onderliggende dossiers die zijn opgenomen in de bandbreedte.

De bandbreedte

Bij de Begroting 2022 is de meerjarenraming voor het eerst weergegeven in een grafiek met daarin bandbreedten. Door deze werkwijze wordt visueel inzichtelijk gemaakt hoe de begroting kan uitvallen wanneer risico's zich al dan niet voordoen. Dit levert een beter zicht op de financiële situatie van Sliedrecht op. Ook voor de Kadernota 2024 is de meerjarenraming in een bandbreedte geplaatst:

Wanneer je deze bandbreedte vergelijkt met eerdere uitwerkingen bij de Begroting 2023 en de Kaderbrief 2023 dan zie je direct het belang van deze benadering:

De stand van de meerjarenraming uit de Kadernota 2024 ligt binnen de bandbreedte zoals gepresenteerd bij eerdere uitwerkingen, maar is (weer) behoorlijk verschoven. Ook in de hernieuwde bandbreedte zitten nieuwe ontwikkelingen deze worden in het vervolg geduid.

Duiding bandbreedte

Wat direct opvalt is dat de meerjarenraming vanaf 2026 niet meer sluit, waar dat bij de primaire begroting 2023 nog wel het geval was. Het tweede dat opvalt is dat de bovenkant van de

bandbreedte maar beperkt boven nul ligt. Dit betekent dat het niet in de lijn der verwachting ligt dat er exogene omstandigheden zijn die gaan leiden tot een sluitende begroting voor de jaren 2026 en verder.

Dit is onder andere het gevolg van het feit dat het Rijk slechts gedeeltelijk invulling geeft aan haar verplichtingen conform de Financiële verhoudingswet. Er zullen binnen de gemeente besluiten genomen moeten gaan worden die leiden tot sluitende jaarschijven.

We starten (intern) een proces op dat ons in staat stelt om bij de Kadernota 2025 en vervolgens bij de Kadernota 2026 besluiten te kunnen voorstellen die leiden tot een sluitende meerjarenbegroting. Dit omdat we in het CWP hebben vastgelegd dat we aan het eind van de periode in 2026 ook een structureel sluitende meerjarenraming willen hebben. Nog een jaar afwachtend niets doen leidt er toe dat er in 2026 (als het Rijk niet over de brug komt) alleen met draconische maatregelen gekomen kan worden tot een sluitende begroting.

De situatie van Sliedrecht in vergelijking met andere gemeenten

De situatie in Sliedrecht is verre van uniek. Door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de term 'ravijnjaar' in gebruik genomen voor 2026. Ondertussen heeft het Rijk voor 2026 één en ander gecompenseerd, maar een sterke daling in de inkomsten (€ 3 miljard voor alle gemeenten samen) van 2026/2027 ten opzichte van eerdere jaren blijft zichtbaar.

Na het verschijnen van de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk reageerde de voorzitter van de VNG (Jan van Zanen) als volgt: *'Dat de nieuwe systematiek pas in 2027 ingaat, maakt dat we overleg moeten voeren met kabinet over consequenties. Als alle opgaven en wettelijke verantwoordelijkheden in stand blijven én er sprake is van een forse vermindering van middelen zal dat consequenties hebben voor inwoners die desastreus kunnen uitpakken. Er zullen dan lastige keuzes gemaakt moeten worden. En dat terwijl de uitdagingen voor onze inwoners de afgelopen tijd alleen maar groter zijn geworden.'*

De structurele tekorten gaan in veel gemeenten samen met incidentele overschotten en stevige reserves. Ook in Sliedrecht is dat het geval. Door de wijze van financieel toezicht is het echter moeilijk om deze kans en uitdaging aan elkaar te verbinden. Het leidt tot de paradoxale situatie dat er op zich genoeg geld is om maatschappelijke vraagstukken te lijf te gaan, maar dat de regels verbieden om die middelen daadwerkelijk in te zetten. Het is wenselijk dat het toezicht veel meer gericht is op het beoordelen van de wendbaarheid (het tijdig kunnen anticiperen op ontwikkelingen) van een gemeente dan op de stabiliteit (structureel sluiten van de begroting). Vooralsnog komt deze wens nog niet tot uiting in een aangepast toezicht vanuit de Provincie.

Opbouw bandbreedte

In de bandbreedte zijn voor een vijftal dossiers risico's uitgewerkt. Kenmerkend voor deze risico's is dat wat zich daadwerkelijk voordoet slechts beperkt beïnvloedbaar is. De onderliggende risico's betreffen: Jeugd, GR Sociaal, energie, kapitaallasten en de financiering systematiek van gemeenten. Het risico inflatie is vervallen, omdat in de Kadernota 2024 voorstellen zijn opgenomen over hoe om te gaan met de inflatie piek in 2022.

Energie

De afgelopen periode zijn we geconfronteerd met extreme situaties op de energiemarkt. De prijzen voor de inkoop van gas en elektra zijn hard gestegen. Nieuwe contracten worden uitsluitend afgesloten met een variabel tarief (ondertussen is ook dit in sommige gevallen al achterhaald).

In de Begroting 2023 is rekening gehouden met de stijgende energieprijzen¹. De ontwikkeling is in het meerjarenperspectief met een aflopende reeks gepresenteerd, vanwege de hoge mate van onzekerheid en de opdracht om te gaan bezuinigen op energie.

In 2024 is er een nieuwe leverancier voor zowel de levering van gas, als elektra. De tarieven voor 2024 worden vastgelegd aan de hand van een klikstrategie. Alhoewel de energieprijzen op dit moment

¹ In 2023 is er € 1.000.000 extra, in 2024 € 750.000, in 2025 € 500.000.

weer dalen, liggen deze nog wel hoger dan voorheen. De energiecrisis was niet voorzien en ook nu is de situatie nog steeds afhankelijk van verschillende externe factoren. Een prognose stellen voor de komende jaren op basis van de huidige tarieven levert een onzeker beeld op.

Kapitaallasten

Bij de Begroting 2023 is besloten om (delen van) kapitaallasten van de projecten IKC Valkweg, Parallelweg / Leegwaterstraat en Sliedrecht Buiten te dekken binnen de exploitatie. Bij de nota Reserves & Voorzieningen is voorgesteld dit ook meer te gaan doen voor investeringen in de buitenruimte (financiële vereenvoudiging). Dit heeft tot gevolg dat er bij vertraging, danwel versnelling van projecten verschillen ontstaan. In de praktijk is er vaker sprake van vertraging dan van versnelling waardoor er pas in een later jaar budget nodig is om de kapitaallasten af te dekken.

Financiering systematiek van gemeenten

Het gesprek tussen Rijk en gemeenten over passende financiering blijft onafgerond. In deze gesprekken zitten diverse dimensies. Op hoofdlijnen gaat het over de omvang van de financiering en vervolgens over de verdeling. In de Voorjaarnota zet het Rijk een nieuwe stap (€ 1,0 miljard extra vanaf 2027) wat betreft de omvang. Per direct wordt hier door de VNG op gereageerd dat dit niet afdoende is.

Het precieze effect van de toezegging is nog niet verwerkt in de Kadernota 2024. Vanaf 2027 gaat dit voor Sliedrecht om een bedrag in de orde van grootte van € 1,0 miljoen). In de toegezegde CIB over de Meicirculaire 2023 zullen we dit exact in beeld brengen, om dit vervolgens te verwerken in de Begroting 2024.

Daarnaast speelt nog het effect van de herijking. Een nadelig effect van € 37,5 per inwoner is verwerkt in de meerjarenraming. In de laatste uitwerking was echter sprake van een negatief effect van € 175 per inwoner voor Sliedrecht. Volledige verwerking van de herijking is echter niet meer aan de orde en de korting daarmee ook niet meer. Tegelijkertijd zal het onderwerp (onder een andere titel) in de toekomst wel weer terug komen. De inzichten uit de laatste uitwerking zullen dan ook weer ter tafel komen. In de negatieve bandbreedte is het effect van een korting van € 175 opgenomen. Via de lijn van de zogenaamde instellingsgemeenten (gemeente Ermelo) zitten we aan tafel bij het onderzoek 'gemeenten met specifieke kenmerken'.

Jeugd / GR Sociaal

De uitwerking van de bandbreedte Jeugd en de GR Sociaal is niet gewijzigd. Tegelijkertijd veranderen er in deze dossiers continue elementen. Dit heeft echter geen wezenlijke invloed op de bandbreedte. Vanuit de lopende taakstellingen en volume groei is een aanzienlijke negatieve bandbreedte opgenomen.

Uitgangspunten

De uitgangspunten waarbinnen de Begroting 2024 wordt opgebouwd bevatten geen grote wijzigingen. De weg die in de Begroting 2023 is ingeslagen wordt vervolgd.

Onderwerp	Uitgangspunt
Loonstijging	3,0%
Prijzontwikkeling	3,1%
Subsidies	0,0%
Omslagrente	0,01%
GREX	0,0%
Algemene uitkering	Begroting 2024 op basis van Meicirculaire 2023
Verbonden partijen	Op basis van vastgestelde begroting 2024 van de verbonden partijen
Huurstijging gemeentewoningen, woonwagens en woonwagenstandplaatsen	3,1%
Huurprijzen van sportvelden, gymnastieklokalen en welzijnsaccommodaties	3,1%
Stijging van overige inkomsten	3,1%
Geraamde opbrengst Onroerend zaakbelasting (OZB)	3,1%
Afvalstoffenheffing	100% Kostendekkend
Reinigingsrecht	100% Kostendekkend
Rioolheffing	100% Kostendekkend
Leges bouwvergunningen	100% Kostendekkend
Havengelden	100% Kostendekkend
Begrafenisrechten	100% Kostendekkend in 2025
Precariorechten	3,1%
Hondenbelasting	3,1%
Rechten en tarieven (legesverordening)	Max. 100% Kostendekkend

Toelichting uitgangspunten

Het percentage van 3,1% is volgens het CPI percentage dat voorkomt uit het CEP 2023².

Het percentage voor de loonstijging is toegelicht in de paragraaf loon- en prijsontwikkelingen.

De subsidies worden niet geïndexeerd. Om de kostenstijging (deels) op te vangen wordt er € 300.000 toegevoegd aan het budget.

Toelichting lokale heffingen

In de vorige raadsperiode is het besluit genomen om toe te werken naar 100% kostendekkendheid voor de diverse heffingen. De verwerking hiervan heeft op de begrafenisrechten na, in de begroting 2023 plaatsgevonden. Vanaf 2025 zit de kostendekkendheid van de begrafenisrechten op 100%.

In de 1^e Tussenrapportage 2023 zijn financiële effecten opgenomen die van invloed zijn op de heffingen. Op de rioolheffing na zijn deze niet significant van aard. De rioolheffing zal door de financiële effecten uit de 1^e Tussenrapportage 2023 en de Kadernota 2024 naar verwachting met € 42 (exclusief overhead) stijgen. Dit is bij 100% kostendekkendheid.

² <https://www.cpb.nl/centraal-economisch-plan-cep-2023>